
[2023-49-RE](#)

Causa 2023-49-RE

(Delgado Mira c/ Govern d'Andorra)

Número de registre 334-2023. Recurs d'empara

Sentència del 20 de novembre del 2023

BOPA núm. 146, del 29 de novembre del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de juliol del 2023, per la representació processal de la Sra. Esther Delgado Mira, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 21 de juny del 2023, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a l'accés a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les sentències de la jurisdicció ordinària i que es retornin les actuacions per tal que s'examinin el fons de les pretensions articulades per aquesta part;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2023 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de setembre del 2023, pel Govern;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de setembre del 2023, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Vist que el magistrat, Sr. Joan Manel Abril Campoy, va plantejar la seva inhibició en aquesta causa, la qual va ser acceptada pel Ple del Tribunal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 4 de maig del 2021, el ministre de Justícia i Interior, mitjançant resolució, decidia desestimar la sol·licitud de renovació del passaport andorrà de la Sra. Esther Delgado Mira. Aquesta decisió li va ser notificada el 26 de maig del mateix any.

1.2. El dissabte, 26 de juny del 2021, la Sra. Esther Delgado Mira va trametre el seu recurs administratiu contra aquesta decisió per *La Poste* amb acusament de rebut, tenint en compte que les oficines de Govern estaven tancades en cap de setmana.

1.3. El 29 de setembre del 2021, el Govern va registrar el recurs administratiu de la Sra. Esther Delgado Mira al seu registre i aquell mateix dia el va inadmetre a tràmit per tal com va considerar que aquest havia estat presentat fora de termini.

1.4. El 5 de novembre del 2021, la representació processal de la Sra. Esther Delgado Mira va interposar una demanda jurisdiccional contra les resolucions del Govern i, el 9 de setembre del 2022, la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles va dictar una sentència en què desestimava aquesta demanda i confirmava que el recurs administratiu s'havia presentat de manera extemporània.

1.5. La representació processal de la Sra. Esther Delgado Mira va interposar un recurs d'apel·lació contra la decisió de la primera instància, i, el 21 de juny del 2023, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que desestimava el recurs d'apel·lació i confirmava la decisió de la primera instància en els seus propis termes.

1.6. El 10 de juliol del 2023, la representació processal de la Sra. Esther Delgado Mira va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 21 de juny del 2023, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a l'accés a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent al·lega que la interpretació de la legislació aplicable efectuada pel Govern, confirmada pels tribunals ordinaris, i que du a considerar la seva manera inicial de procedir com a fora de termini, té com a conseqüència la negació de l'examen del fons de la seva demanda.

- Precisa que d'acord amb la data que el Govern declara haver rebut el seu recurs, aquest només estaria fora de termini d'un sol dia.

- Per tal de donar suport al seu recurs d'empara cita la jurisprudència en la matèria del Tribunal Constitucional i la del Tribunal Europeu dels Drets Humans que estableixen que una interpretació estrictament formal de la llei, en concret pel que fa als terminis administratius, no és suficient per privar a una persona del seu dret fonamental a l'accés a la jurisdicció.

- Posa en relleu que atès que estava fora del Principat per motius professionals, i atès que les administracions estan tancades durant el cap de setmana, i en absència d'un procediment de dipòsit telemàtic, va recórrer a *La Poste*, perquè el segell pot acreditar que el seu recurs va ser dipositat el 26 de juny del 2021.

- Addueix que és lògic poder considerar que la seva manera de procedir es va dur a terme dins del termini atorgat; tot i que el termini de lliurament al Govern està fora de la seva responsabilitat i va tenir com a conseqüència, com a molt, un sol dia de depassament, segons el parer del Govern.

- Per tant, considera que no tenir en compte el seu recurs administratiu a causa d'una extemporaneïtat d'un sol dia, és, d'una banda, il·lògic i irraonable, i, d'altra banda, contrari al principi de proporcionalitat, ja que es tracta de la seva nacionalitat i es vulnera d'aquesta manera el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les sentències de la jurisdicció ordinària i que es retornin les actuacions per tal que s'examinin el fons de les seves pretensions.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Administrativa recorda les normes aplicables en la matèria, tant pel que fa als terminis atorgats per impugnar la decisió del ministre de Justícia i Interior, com pel que fa als mitjans per fer ho.

- Precisa el còmput del termini establert pel recurs administratiu, d'acord amb els articles 124 i 131 del Codi de l'Administració, és a dir, un mes de data a data, comptat a partir de l'endemà de la notificació o de la publicació de l'acte de què es tracti. En aquest cas concret, atès que la decisió va ser notificada a la recurrent el 26 de maig del 2021 aquesta havia de presentar el seu recurs el 26 de juny següent.

- La Sala Administrativa pren seguidament en consideració la jurisprudència del Tribunal Constitucional que declara que si el darrer dia del termini és festiu, el termini finalitzarà el primer dia hàbil següent (causa 2019-88-RE); per tant, en aquest cas, el recurs hagués pogut presentar-se fins al dilluns 28 de juny del 2021.

- Pel que fa al lloc de presentació del recurs, afegeix que *La Poste*, el lloc utilitzat per la recurrent, no fa part d'aquells que s'indiquen a l'article 106 *ter* del Codi de l'Administració (text refós del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, publicat al BOPA el 22 de maig del 2019), i, per consegüent, la data de registre del seu recurs ha de ser la data de la seva recepció a l'Administració, és a dir, el 29 de juny del 2021, i no la data que consta en el segell de *La Poste*, és a dir, el 26 d'aquell mateix mes.

- Per aquests motius, la Sala Administrativa conclou que la decisió del Govern és conforme al dret i

desestima el recurs d'apel·lació de la recurrent.

2.3. Argumentació del Govern

- En primer lloc, el Govern exposa els fets i els antecedents processals anteriors a les decisions impugnades i a aquest recurs d'empara.
- Posa en relleu que el 8 de novembre del 2001, la recurrent va sol·licitar la nacionalitat andorrana, d'acord amb l'article 10 de la Llei qualificada de la nacionalitat, la qual li va ser acordada el 24 d'abril del 2002, a condició que en el termini de 5 anys, comptats des de la notificació d'aquesta decisió, aportés la prova d'haver perdut la nacionalitat que posseïa, termini que finalitzava, doncs, en el seu cas, el 24 d'abril del 2007. I, afegeix que com que la recurrent no va aportar aquesta prova en la data esmentada la resolució que atorgava a la recurrent la nacionalitat andorrana va esdevenir caducada a partir de la data esmentada.
- Seguidament, precisa que l'11 de març del 2021, la recurrent va sol·licitar la renovació del seu passaport andorrà i la concessió d'un termini raonable per renunciar a la nacionalitat estrangera, ja que per obtenir la renúncia havia de tenir vigent el passaport andorrà.
- El 4 de maig del 2021, el ministre de Justícia i Interior va acordar desestimar aquesta sol·licitud, la qual va ser notificada a la recurrent el 26 de maig del 2021.
- I, després de desgranar les diverses etapes del procediment que han dut fins a l'empara constitucional, pel que fa al termini per presentar recurs administratiu contra la desestimació de la sol·licitud, el Govern recorda que conformement a l'article 129 del Codi de l'Administració, el termini d'1 mes per formalitzar el recurs administratiu contra la decisió notificada el 26 de maig del 2021 finalitzava el 28 de juny del mateix any, atès que el 26 de juny era dissabte i per tant festiu, i, calia retardar la data al primer dia hàbil, és a dir, al 28 de juny esmentat.
- Atès que el recurs administratiu presentat per la recurrent va ser rebut el 29 de juny del 2021, el Govern va concloure que el recurs va ser presentat fora de termini.
- Així mateix, precisa que l'article 101 del Codi de l'Administració (Llei 14/2023, del 3 de juliol, de text consolidat del Codi de l'Administració) estableix quins són els llocs on s'han de presentar de manera presencial els documents destinats al Govern i constata que les oficines de *La Poste* no constitueixen un lloc habilitat per a la presentació dels escrits adreçats al Govern.
- En aquest sentit cita la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia d'acord amb la qual aquest ha declarat de forma reiterada que la presentació d'escrits dirigits a l'Administració en altres llocs que aquells assenyalats per la llei no produeix efectes.
- Afegeix que la recurrent no demostra cap circumstància excepcional o de força major que pogués justificar una flexibilitat en l'anàlisi del respecte del termini atorgat.
- Precisa igualment que l'existència d'un dia festiu no té res d'imprevisible o d'excepcional i que de fet la llei preveu l'extensió del termini a aquest efecte.
- Per tant, constata que l'absència d'una circumstància excepcional o de força major no permet a la

recurrent fonamentar-se en les jurisprudències respectives del Tribunal Constitucional o del Tribunal Europeu dels Drets Humans per aduir que s'ha dut a terme una interpretació excessivament rígida i formalista de la llei.

- Pel que fa a les manifestacions relatives al fons de la causa, tot i considerar que la seva valoració no és procedent, el Govern recorda que la recurrent no va presentar la renúncia a la seva nacionalitat dins el termini de 5 anys legalment previst, el qual finalitzava el 24 d'abril del 2007, motiu pel qual el dret d'adquisició de la nacionalitat andorrana havia caducat.

- El Govern també reprèn la jurisprudència del Tribunal Constitucional en matèria de terminis citada per la recurrent mateixa en el seu recurs, causes que precisament no van ser admeses a tràmit, en què el Tribunal conclou que el respecte de les formalitats processals i dels terminis té per finalitat assegurar, entre d'altres, el principi de seguretat jurídica.

- Per acabar, precisa que la interpretació de la llei i la seva aplicació correspon a la jurisdicció ordinària, tret que aquesta dicti resolucions il·lògiques, absurdes o arbitràries, circumstància que no succeeix en aquesta causa.

- Per tots aquests motius, conclou que no s'han vulnerat els drets fonamentals de la recurrent i demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs d'empara.

2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal posa en relleu que els correus francesos *-La Poste-* no fan part dels llocs a efectes de registre del Govern que es troben recollits de manera exhaustiva a l'article 106 *ter* del Codi de l'Administració.

- En dedueix que el recurs presentat per la recurrent i que no va arribar al Govern fins al 29 de juny del 2021 està fora del termini previst en el Codi de l'Administració.

- També constata l'absència de circumstàncies excepcionals o de cas de força major en mèrits dels quals es pogués justificar la presentació del recurs una vegada clos el termini legal.

- Així mateix, recorda que pel que fa a la manera en què la recurrent retreu que va ser tractada per la Sala Administrativa -de manera "*rígida i formalista*", sense possibilitat d'oferir renúncia-, el Ministeri Fiscal considera que la Sala Administrativa no va entrar a valorar el fons, ja que l'extemporaneïtat del recurs justificava aquesta manca de pronunciament sobre qualsevol qüestió de fons.

- I precisa que l'expedient administratiu incoat per l'Administració Pública és ajustat a les previsions dels articles 16 i següents de la Llei qualificada de la nacionalitat i que, per tant, no es va produir cap vulneració.

- Per aquests motius, el Ministeri Fiscal s'oposa a la demanda d'empara formulada per la representació processal de la recurrent.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal suprem, ni un tribunal de cassació.

3.2. La interpretació de la llei, així com la seva aplicació corresponen, en principi, a les jurisdiccions ordinàries; al Tribunal Constitucional li correspon verificar, quan els drets fonamentals es troben qüestionats, que les decisions judicials impugnades davant seu estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd.

3.3. En aquest cas, en primer terme, cal examinar la fonamentació en Dret de la decisió objecte de recurs.

D'una banda, aquesta està clarament fonamentada sobre la base de les disposicions explícites del Codi de l'Administració, i, més concretament, en l'article 129, a partir de les quals es desprèn que el Govern va considerar que havia rebut el recurs de la recurrent fora del termini atorgat per la llei.

D'altra banda, la decisió impugnada de la Sala Administrativa també es fonamenta sobre la base de les disposicions de l'article 101 del Codi esmentat -o 106 *ter* (numeració distinta en funció del text però mateixa redacció)-, el qual no cita els correus francesos -*La Poste*- com a un dels possibles indrets exclusivament designats per dipositar "*de manera presencial*" els escrits destinats al Govern.

Per tant, la decisió impugnada està fonamentada en Dret i no presenta cap caràcter il·lògic, arbitrari o irraonable.

3.4. En segon terme, cal examinar si el fet que l'extemporaneïtat sigui d'un sol dia pot derivar en una interpretació efectivament rígida i formalista de la llei.

Tant la jurisprudència en la matèria d'aquest Tribunal, com la del Tribunal Europeu dels Drets Humans, i que han estat invocades per la recurrent en el seu recurs d'empara, van tenir en compte situacions excepcionals, imprevisibles o situacions de força major per interpretar amb agilitat els terminis legals.

En aquest supòsit que ens ocupa, el fet que un dels dies a computar fos festiu, no pot ser considerat com a una situació imprevisible, ni excepcional, més encara quan es tracta d'una situació prevista per la llei, la qual estableix que el termini finalitzarà el dia hàbil següent, és a dir, en aquest cas concret, el dilluns 28 de juny del 2021, en lloc del dissabte 26 de juny d'aquell mateix any.

El fet que la recurrent estès fora d'Andorra el darrer dia del termini per motius professionals no pot ser considerat com a un cas de força major, en la mesura que la recurrent no precisa de cap manera la naturalesa dels motius i el per què li han impedit organitzar la seva presència a Andorra un altre dia en el marc del termini atorgat per presentar el recurs d'apel·lació.

També convé considerar que el termini atorgat és d'un mes i que la impossibilitat de desplaçar-se a Andorra prop del registre de Govern o de qualsevol comú, o de qualsevol oficina diplomàtica d'Andorra a l'estranger, no pot analitzar-se únicament respecte del darrer dia d'aquest termini.

A més, acceptant la recepció del recurs per correu, el Govern, així com la decisió impugnada, ja fan una interpretació flexible de la llei, atès que aquesta preveu que el dipòsit del recurs ha de fer-se "*de manera presencial*", circumstància que no és la d'una tramesa per correu postal.

Per tant, cap situació excepcional, imprevisible o cap cas de força major pot ser tinguda en compte

per considerar que una flexibilitat d'interpretació del termini atorgat per la llei hagués hagut de ser contemplada a la vista de les jurisprudències esmentades.

3.5. Finalment, pel que fa a la manca de proporcionalitat entre la decisió que desestima el recurs d'apel·lació de la recurrent i la seva conseqüència respecte del seu dret a la nacionalitat, es pot observar que la sol·licitud de renovació del passaport andorrà es recolza sobre la base d'una decisió d'atorgament de la nacionalitat andorrana que estava caducada des del 2007 a causa de la manca de la renúncia de la recurrent de la seva nacionalitat estrangera durant el període de 5 anys que se li havia atorgat.

De fet es pot constatar com la sol·licitud de la recurrent conté la petició d'un termini complementari per efectuar la renúncia que havia d'efectuar-se l'any 2002.

La recurrent no ignorava, doncs, la caducitat de l'adquisició de la nacionalitat andorrana des de feia anys, i no es pot considerar que sigui la decisió impugnada la causant d'aquesta caducitat.

No obstant això, si la recurrent aconsegueix les condicions per sol·licitar la nacionalitat andorrana, la decisió objecte de recurs no li impedeix de cap manera fer valer els seus drets.

Per consegüent, no és procedent adduir que la decisió que desestima el seu recurs d'apel·lació per motius processals vulneraria de manera desproporcionada la seva possibilitat de fer valer els seus drets en matèria de nacionalitat.

3.6. Així doncs cal concloure que no s'ha vulnerat el dret a l'accés a la jurisdicció de la recurrent, i, per tant, el seu recurs d'empara ha de ser desestimat.

3.7. D'acord amb les disposicions de l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, la desestimació del recurs d'empara comporta la imposició a la recurrent de les costes processals.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la Sra. Esther Delgado Mira contra la sentència del 21 de juny del 2023, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.
2. Declarar que no s'ha vulnerat el seu dret a l'accés a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Imposar a la recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs.
4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la recurrent, al Govern, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al

Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 20 de novembre del 2023.

Jean-Yves Caullet

President

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat